A°. 1855. N°. 187.

DINGSDAG 7 AUGUSTUS.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT 7 Augustus.

Nederland vordert, ofschoon uiterst langzaam, met zijne aansluitingen aan het buitenland. Het jaar dat wij beleven, heeft ons in direkte spoorweg-gemeenschap met België en Frankrijk gebragt, opende een nieuwen weg voor Binnenlandsch verkeer, en zal welligt nog vóór deszelfs einde de aansluiting met Duitschlands spoorwegen zien tot stand komen. Vooral naar dit laatste is reeds te lang gewacht op het hooge gewigt daarvan te dikwerf aangedrongen. Wij hopen, dat het eindelijk tot stand brengen, voor ons slechts niet te laat moge zijn, en dat wij bereid mogen bevonden worden, er voor onzen handel en nijverheid alle mogelijke voordeelen van te trekken. Een zoo versnelde gemeenschap met alle deelen van Duitschland zal welligt aanleiding kunnen geven, dat onze zeesteden, vooral Rotterdam, weder meer aandeel erlangen in de Europesche landverhuizing. Deze toch is in de laatste jaren grootendeels verplaatst naar *Antwerpen*, *Havre* en vooral *Bremen*, gelijk uit deze opgave kan blijken. Het getal landverhuizers was namelijk in de onderstaande jaren over de genoemde steden aldus verdeeld:

	Rotterdam		Antwerpen	Havre	Bremen
in 1846	9547	personen	13120	32381	32372
" 1847	13060	"	14613	39474	33682
" 1848	7784	"	11073	25506	29974
" 1849	8695	"	10260	33898	28629
" 1850	5640	"	7016	32687	25776
" 1851	3000	"	9243	44234	37943
" 1852	2698	"	14428	24298	58551
" 1853	1789	"	15262	38566	58111

De oorzaken dezer verplaatsing zijn voorzeker gelegen in het meerdere gemak en de mindere kosten, waarmede de landverhuizers in België, Duitschland en Frankrijk naar de plaatsen hunner inscheping gevoerd worden. In Duitschland gaat men, vooral door de bemoeijingen der Bremers, zoover, dat sommige spoorweg-direktiën, op bepaalde dagen en uren, treinen uitsluitend voor landverhuizers laten rijden, die daarvan met hunne goederen tegen veel verminderde vrachtprijzen kunnen gebruik maken. Dit is echter niet alles. De stad Bremen heeft een uitmuntend *passanten huis* opgerigt, waar de landverhuizers goedkoop en doelmatig geherbergd worden, om de geschiktste gelegenheid voor hun vertrek af te wachten. Daarenboven bezitten Havre en Bremen eene direkte stoomvaart op Noord-Amerika en zijn vooral daardoor de groote stapelplaatsen van den Noord-Amerikaanschen handel geworden, die zich mede meer en meer van onze zeehavens verplaatst heeft. In Antwerpen heeft men onlangs eene belangrijke schrede gedaan, om zich nieuwe voordeelen van de Nieuwe Wereld te verzekeren. Wij bedoelen het daarstellen eener *direkte* stoomgemeenschap met Zuid-Amerika. Bij besluit van den Belgieschen koning namelijk werd magtiging verleend tot de oprigting eener Belgiesche stoombootmaatschappij te dien einde, aan welker hoofd wij de HH. *Salomon James Rothschild*, bankier te Parijs, *S. Lambert*, koopman en bankier te Brussel, *Michiels Loos*, reeder te Antwerpen, *B. J. Posno*, handelaar te Antwerpen, *van der Elst*, direkteur der Société générale te Brussel en *E. Weber*, koopman en konsul van het Groot-Hertogdom Baden, te Antwerpen, aantreffen.

Het is bekend, dat reeds gedurende verscheidene jaren, zoowel in Frankrijk als in Sardinië, met name te Genua, plannen gevormd worden, om eene geregelde stoomvaart ook op het zuidelijk halfdeel van Amerika in te rigten. De Fransche regering liet er zich meermalen aan gelegen liggen, vooral op de herhaalde vertoogen van den handelsstand der stad Havre. Frankrijk scheen bij dergelijke verbinding ook groot belang te hebben. Het handelsverkeer toch tusschen Frankrijk en sommige der voornaamste handelshavens van Zuid-Amerika, Buenos-Ayres en Rio Janeiro is grootelijks toegenomen: vele Fransche voortbrengselen, vooral wijnen en mode-artikelen, vinden aldaar gereeden afzet. Dit alles heeft echter niet verder dan tot plannen kunnen voeren. België heeft hier de eerste schrede gedaan: eene schrede, welke, naar onze overtuiging, aan België groote voordeelen kan verschaffen. Zuid-Amerika toch begint door zijne voortbrengselen van koffij, suiker, gedroogd en gezouten vleesch, meel en anderen uitvoer van grooter belang voor de Europesche markten te worden, terwijl eene toenemende Europesche bevolking de afzet van vele artikelen der oude wereld zal uitbreiden. Direkte stoomgemeenschap moet derhalve voor de toekomst groote voordeelen belooven, vooral voor hen, die haar het eerste weten aan te knoopen.

Wij wenschen hierbij alleen te wijzen, hoe achterlijk Nederland is bij zijne naburen. Havre, Antwerpen, Bremen zijn ons versnelde verbindingen met de binnenste deelen van Europa evenzeer jaren vooruit geweest, als zij dit waarschijnlijk in de direkte gemeenschap met de Nieuwe Wereld zijn zullen. Intusschen is het zeker, dat, naarmate wij meer aangesloten raken aan het groote net der Belgiesche en Duitsche spoorwegen, wij ook — om daarvan al het mogelijke voordeel te trekken — op stoomverbindingen ter zee moeten bedacht zijn, waardoor welligt even als vroeger weder een deel der landverhuizing en van het handelsverkeer over onze havens kan plaats hebben.

Jammer blijft het, dat voor twee jaar de pogingen mislukten, die te Rotterdam werden aangewend, om eene stoombootvaart op New-York tot stand te brengen. In deze krachtig zich ontwikkelende koopstad ontbrak het niet aan ondernemingsgeest en ijver, maar wel aan het noodige kapitaal. Indien het waarheid is, dat de zusterstad Amsterdam door gebrek aan deelneming het hare bijdroeg, om het plan te doen opgeven, zoo zoude het een nieuw bewijs zijn, hoezeer alleen eendragt bij ons tot magt kan voeren, en hoe verdeeldheid of naijver ten nadeele van het vaderland strekt!

— Om de werkzaamheden van het verbonden leger zooveel mogelijk ook voor de Russen geheim te houden, meldt men uit Parijs, dat de Westelijke regeringen de dagelijks ontvangen wordende dépêches niet meer mededeelen. Hetgeen men van de Russiesche verdedigingswerken verneemt, doet een gunstigen uitslag van het beleg van Sebastopol telkens minder spoedig verwachten. De werken, die zij weder hebben opgerigt, zijn zoo gewigtig, dat de Malakofftoren en de Redan slechts buitenwerken zouden geworden zijn, welker steeds zeer moeijelijke vermeestering de groote waarde zou verloren hebben, die zij voor eene à twee maanden nog zou hebben gehad. — Bij de beschieting van Taganrog is eene Engelsche stoomboot gestrand en door de Russen verbrand, nadat de bemanning het echter ontkomen was. — Niettegenstaande van wege de kanselarij van Frankrijk is berigt, dat, ter zake van het verbranden door de Russen van de granen te Kertsch de toegestane uitvoer niet kon plaats grijpen, hebben de laatste tijdingen, de bevestiging van dat verbranden nog niet gebragt, terwijl overigens de Westelijke troepen die stad bezet hielden Men kan dus slechts aan een kort overvallen der Russen denken. — *Omer-Pacha* zou weder naar de Krim vertrekken, ofschoon hij stellig moet gevraagd hebben, om met zijne troepen eene andere bestemming te erlangen, dan voortdurend werkeloos in de Krim te blijven. De nieuwe Fransche gezant had den 25. audientie gehad bij den Sultan. — Uit Azië waren geene nadere berigten en men vreesde dus, dat de Russen de brieven hadden onderschept. Wat de Thabor verder aan tijding heeft aangebragt, zal men onder Parijs vermeld vinden.

Over Londen is berigt ontvangen van een kleinen uitval der Russen, die trouwens weinig beteekenis heeft. — De terugkeer van generaal *Canrobert* naar Frankrijk schijnt stellig bepaald.

De Fransche regering moet aan het hof van Rome hare zienswijze hebben geopenbaard over eenige hervormingen, die in het belang van den Romeinschen Staat noodig worden geoordeeld. Rome schijnt evenwel die opmerkingen niet ter harte te willen nemen.

Tot het uit den weg ruimen der verwikkelingen tusschen Hannover en den bond, heeft de koning een besluit uitgevaardigd, waarvan de korte inhoud hier achter gevonden wordt.

Zondag heeft de koning van Portugal Belgie verlaten en zich te Ostende op het Portugeesche eskader ingescheept.

— Bij kon. besl. van 4 Aug. is benoemd tot burgemeester van Westdongeradeel mr. *B. H. Buma.*

— De koning van Zweden, de kroonprins met gemalin en de vader van dezen, prins *Frederik der Nederlanden*, bevonden zich op 31 Julij te Christiania.

Naar men verneemt, zal Z. K. H. prins *Frederik* zich van Stokholm weder naar Berlijn begeven en van daar de reis voortzetten, ten einde HD. goederen te Muskau te bezoeken.

— Z. Exc. de minister van justitie is van zijn togt naar de provincie Utrecht, in de residentie teruggekeerd.

Ook Z. Exc. de minister van marine bevindt zich weder te 's Hage.

— Voor de Paardenmarkt te Utrecht op 6 Aug. zijn aangegeven 409 paarden. — De markt was levendig en de goede paarden werden duur verkocht.

*— Binnen weinige dagen zal van Rotterdam naar de Kaap de Goede Hoop onder zeil gaan het fregat Prinses Marianne, waarmede tusschen de veertig en vijftig reizigers als landverhuizers naar Zuid-Afrika vertrekken. Slechts enkelen gaan er familiebetrekkingen bezoeken, doch de overigen denken zich in landbouwbedrijf of in fabriek- of trafiek-nijverheid aldaar te vestigen. Onder de laatsten bevindt zich een tiental ingezetenen uit gemelde stad, welke, naar het zeggen is, niet onbemiddeld zijn. Zoo doende worden de banden, welke Zuid-Afrika aan Nederland hechten, versterkt en vermeerderd, en inderdaad voor hem, die als landverhuizer zich elders wil vestigen, verdient Zuid-Afrika verre de voorkeur boven Noord- of Zuid-Amerika of wel Australie. Immers is het niet onverschillig of men zijne eigene taal zal kunnen behouden en onder landgenooten of Nederlandsche afstammelingen worden opgenomen, wanneer men in het vreemde land den voet zet.

— De burgerlijke administratie-vereeniging van Burgemeesters en Sekretarissen gevestigd te Vught, is werkzaam om in gekombineerde gemeenten een akzijns op het gedistilleerd tot stand te brengen.

— Burgemeester en wethouders van Moordrecht hebben bekend gemaakt, dat door den raad dier gemeente besloten is tot het weder instellen van de ten vorigen jare afgeschafte kermis, welke voortaan zal worden gehouden gedurende drie dagen, aan te vangen op den vierden Donderdag der maand Augustus.

— Wij hebben voor een 4 tal weken reeds gewag gemaakt van veranderingen, die in de uniform te wachten waren. Aan de *Amst. C.* wordt uit 's Hage geschreven, dat de veranderingen, die men meent in te voeren, *niet* binnen kort zullen plaats hebben, dat alleen de invoering van den wapenrok tot dusverre stellig bepaald is, maar dat vooraf alle in de magazijnen zich bevindende rokken eerst moeten verbruikt worden, 't geen dus nog wel eenigen tijd zal aanhouden. — In den brief dienaangaande heet het nog:

„Het is bekend, dat eenigen tijd geleden dr. *van Ghert*, een zeer verdienstelijk officier van gezondheid bij het Ned. leger, te 's Hage in garnizoen (kapiteins rang), op zijn daartoe gedaan verzoek, eervol ontslag uit de militaire geneeskundige dienst hier te lande heeft bekomen. Daarna begaf hij zich naar Rusland. Thans leest men in het *Journal de St. Petersbourg* van 15/27 Julij: „„De majoor *van Ghert*, dokter in de medicijnen in Ned. dienst, is in Russiesche dienst getreden, met den rang van kollegiaal-assessor en eersten geneesheer van het eerste militaire hospitaal der landtroepen te Petersburg.""

— Wij vernemen, dat door den heer *van Vliet*, van wiens ingediende adressen wij vroeger melding hebben gemaakt, thans een nader adres aan den minister van koloniën is aangeboden, waarbij adressant verzoekt, dat het Z. Exc. *thans* moge behagen, bij beschikking op dit *nader* adres te willen kenbaar maken, de wijze, hoe de minister „van het standpunt der regering" ten zijnen opzigte gevolg wenscht te geven aan het besluit door de Tweede Kamer, in de zitting van 3 Maart 1855, omtrent zijn beklag genomen.

— Uit echte bronnen kan ik u mededeelen, dat Zr. Ms. stoomboot **Soembing**, gekommandeerd door den luit. ter zee 1e klasse *Hansen*, te Java door het koniaal bestuur aldaar is aangekocht, en door dat bestuur ten geschenke zal worden aangeboden aan den keizer van Japan; dat dit stoomschip onverwijld derwaarts zal stevenen, vergezeld van Zr. Ms. stoomboot **Gedeh**, op welke laatste de état-major en de bemanning van de **Soembing** bij aankomst te Japan zal overgaan, om naar Java terug te keeren.

— Wij zijn in het zekere onderrigt, zegt de *Ned. Stoomp.*, dat dezer dagen door de heeren *Schretlen*, van Leijden, en *Maxwills*, uit 's Hage, bij de Hooge regering de koncessie is aangevraagd tot het leggen van een spoorweg tusschen 's Hage en Scheveningen.

— Naar men met zekerheid verneemt, zal het kampement in de nabijheid van Voorst dit jaar geen voortgang hebben, maar zullen de daarvoor bestemde troepen het kamp te Reijen betrekken. *Arn. C.*

— In onze vorige hebben wij reeds berigt gegeven van de aankomst van Z. M. fregat **de Ruijter** uit O. Indië, kommandant kolonel *'t Hooft*. Behalve den vice-admiraal *v. d. Plaat*, zijn met dat schip zoowel als behoorende tot de état-majoor als tot den bovenrol aangekomen, de luitt. 1. kl. *Toewater*, *Blommendaal*, *Capellen*, *Broex*, *Gobius* en *de Vreede*; luitt. 2 kl., *Koops*, *Hollenberg Beckfeld*, *Laat de Kanter*, *Spengler*, *van Oort*, *Habets* en *Koning*; adelb., *v. Duinen*, *Tuckerman*, *v. Kervel*, *Muller*, *Thierens*, *Brevet*, *Konig* en *Clifford Kock van Breugel*; off. v. gez. 1. kl, *Gruelman*; 2. kl., *Flucht* en *Sliecker*; 3. kl., *Karsten* en *Smeedts*; off. v. admin. 1. kl., *Opmeer*; 2. kl., *Verbrugh* en *Gijsberti Hodenpijl*; 3. kl., *Mahieu*, *Tromp* en *Strengnaerts*, klerken, *Umbgrove van Ouselen*, *Andron* en *Vogel*; kapt. der mariniers, *v. Vreedenberg*; 2. luit., *Koentze*.

*— Uit Leyden schrijft men ons van den 6. Aug.: De officier van gezondheid der 3e kl. dr. *W. de Meijer* is van dit garnizoen overgeplaatst naar Harderwijk, zullende hij alhier worden vervangen door den off. van gezondheid der 3e klasse *Engelhardt*, van laatstgenoemd garnizoen; mede is verder alhier geplaatst de officier van gezondheid 3e klasse *Vigelius*, [illegible] Rijks kweekschool voor militaire geneeskundigen.

— In de afgeloopen week hebben te Alkmaar de heeren [illegible] de *Dieu Fontein Verschuir van Heyloo*, Mr. [illegible] *Fontein Verschuir* en *H. Coster Hz.* [illegible]ste administrateuren der nalatenschap van [illegible] *Vrij*, overleden den 23. Sept. 1752 (volgens zijn testament, 100 jaren, nadat zijn boedel effen gemaakt en ten bedrage van *f* 67,900, aan obligatiën ter weeskamer overgebragt was) ten overstaan van de algemeene kommissie van likwidatie der voormalige weeskamers, hunne slotrekening gedaan aan regenten van het burgerwees- en huis-armenhuis, diakenen der Herv. gemeente en regenten van het aalmoezeniershuis, van welke administratiën (die elk voor $^1/_3$ genoten wat er jaarlijks meer aan renten ontvangen werd, dan voor den verpligten aankoop eener obligatie van *f* 1000 benoodigd was) de beide eersten tot $^3/_8$ en de laatsten tot $^2/_8$ geregtigd waren. De $2^1/_2$ en 3 % effekten vertegenwoordigden, met het kasgeld, eene waarde van *f* 62,089.19$^1/_2$ waarvan het weeshuis en de diakonie elk *f* 23,266.45 en het aalmoezeniershuis *f* 15,556.30 bekwam, zijnde deze verdeeling geacht met 1 Jan. te zijn geschied en dus de laatst verschenen interessen bij suppletoire rekening verantwoord. *Amst. Ct.*

— De zeilwedstrijd, welke den 5. dezer van wege de Oude Jagthaven op het IJ werd gehouden, heeft allezins aan de verwachting beantwoord. Eene talrijke menigte toeschouwers woonde dit echt nationale schouwspel bij, dat door fraai weder begunstigd werd, terwijl het muziekkorps van den heer *J. C. van der Finck* zich bij tusschenpoozen deed hooren. Aan den wedstrijd werd uitsluitend deel genomen door zeilvaartuigen uit de Oude en Amstel Jagthavens. *Hb.*

— Wij vernemen dat de toevloed naar den zoogenaamden wonderdoktor, te Nistelrode, die door het onweder getroffen zijnde, daardoor eene elektrieke geneeskracht bekomen had, meer en meer verminderd, doordien het blijkt, dat die geneeskracht meer in het daarvan gemaakt gerucht of in de verbeeldingskracht der lijders, dan wel in daadwerkelijkheid bestaat.

— Uit Groningen wordt van den 4. Aug. medegedeeld: „De feestdag van den 28. Augustus, ter herdenking van Groningens verlossing in 1672, zal dit jaar op eene luisterrijke wijze worden gevierd. Op den morgen van den feestdag zal er een godsdienstig muzijkfeest gehouden worden in de Martinikerk, waarbij dr. *E. J. Diest Lorgion* als spreker zal optreden. Des namiddags ten 2 ure zal er een harddraverij plaats hebben buiten de Ebbingepoort. Na afloop der harddraverij zal er ook voor hen, die geen toegang hebben tot het lokaal van de societeit *de Harmonie*, gelegenheid zijn den avond op eene feestelijke wijze te vieren. Er zal namelijk in den schouwburg eene voorstelling worden gegeven van een drietal tot den feestdag betrekkelijke tooneelstukken, voor eenigen gratis en voor de meesten voor een' zeer geringen prijs. Des avonds ten 10 ure eindelijk zal op de groote markt een schitterend vuurwerk worden ontstoken, 't welk vervaardigd wordt door den heer *van der Brug*, te Amsterdam.

— Volgens de jongste bij het departement van kolonien ontvangen berigten, heerschen de pokken bij voortduring in Suriname, doch blijven zij haar goedaardig karakter behouden. In het begin der vorige maand hebben zich weder gevallen van gele koorts onder de ekwipagien der aldaar liggende koopvaardijschepen voorgedaan, aan de gevolgen waarvan eenige schepelingen zijn bezweken. — Ook op Curaçao is de ziekte nog heerschende; het getal der aldaar in het hospitaal behandeld wordende lijders aan de gele koorts bedroeg op den 11 Julij jl. 8 personen en waren er 4 overleden.

— Aan een partikulier schrijven uit Curaçao, ontleent de *N. R. C.* het volgende:

„Op den 10 Julij jl. is eene inteekenlijst geopend ter inzameling van bijdragen voor een prachtig zilveren geschenk, voor den oud-gouverneur dezer kolonie, den heer jonkheer *L. J. Rammelman Elsevier, Junior*. De ruime bijdragen, die daarvoor door de kooplieden en ingezetenen gegeven worden, getuigen van de liefde der Curaçaonaren voor den beminden landvoogd."

ITALIE.

ROME, 28 Julij.

Het Fransche 89e reg. is van hier vertrokken; een gedeelte heeft zich op de Tiber ingescheept naar Civita-Vecchia en het overige gedeelte is langs den straatweg vertrokken. De Paus heeft deze troepen vóór hun vertrek den zegen gegeven.

Terwijl de Fransche troepen aftrekken, zullen de Oostenrijksche garnizoenen versterkt worden. In Ancona hebben de Oostenrijksche militaire autoriteiten de stad in staat van beleg verklaard, waarover de inwoners zeer ontevreden zijn en eenige ongeregeldheden hebben bedreven.

Men sprak ook van woelingen der Mazzinische partijgangers op de kusten. Detachementen karabiniers waren naar Pagliano gezonden, alwaar de staatkundige gevangenen zijn opgesloten. Men schijnt voor dezen bevreesd te zijn.

In het geheime konsistorie van den 26 Julij zou de Paus den patriarch van Konstantinopel benoemen; doch Frankrijk en Oostenrijk ondersteunen elk een verschillenden kandidaat. Daar de Paus geene dier mogendheden tot onvriend wil hebben, heeft hij de benoeming uitgesteld. In die vergadering is vooral over Spanje en Piemont gesproken. De Paus heeft zijne ontevredenheid over beide besturen te kennen gegeven. Rome is voornemens met alle kracht zich tegen den verkoop der geestelijke bezittingen in Spanje te verzetten. (Zie Parijs.)

Frankrijk heeft aan ons bestuur den raad gegeven, om de geestelijke administratie te wijzigen en vele onordelijkheden voor te komen. Op de ontvangst van die depêches, door den Franschen gezant aan den kardinaal *Antonelli* medegedeeld, is er eene vergadering der kardinalen belegd en de zaak overwogen. Men is tot besluit gekomen om den raad van Frankrijk in deze niet op te volgen.

SPANJE.

MADRID 3 Augustus.

De *Gazette de Madrid* weerspreekt het gerucht, dat er nota's door de gezanten van Frankrijk en Engeland zouden zijn overgegeven, om Spanje over te halen tot het verbond der Westersche mogendheden toe te treden. Er is deswege geene officiele aanvrage geschied.

De Staats-minister *Zabala* is van Baijonne alhier terug gekomen zonder zijne zending te vervullen om keizer *Napoleon*, namens ons gouvernement, op de grenzen te verwelkomen. Hij vond den keizer reeds naar Parijs vertrokken.

De wegen in Spanje zijn zeer slecht en daardoor is het reizen zeer moeijelijk. De minister van publieke werken heeft maatregelen genomen om den ijzeren spoorweg van Madrid naar Irun te laten beginnen. Eene kommissie van 6 ingenieurs zal de ontwerpen van ijzeren spoorwegen van Madrid naar Volladolid, naar Segovie en van Vittoria naar Irun onderzoeken. Een Engelsch genootschap is gemagtigd, om den weg te onderzoeken van Madrid over Burgos naar Irun. De inschrijvingen voor dien ijzeren spoorweg zijn in Madrid reeds tot 6000 duros gestegen.

Prins *Adelbert* van Beijeren heeft Madrid verlaten, om de Parijser tentoonstelling te gaan bezigtigen. Zijn huwelijk met de zuster van den koning is niet afgesprongen, maar zal binnen eenige maanden bij prokuratie worden voltrokken.

De gouverneur van Madrid heeft al de geestelijke eigendommen in deze provincie in bezit genomen en spoedig zullen dezelve ter verkoop worden aangeslagen. In de Baskische provincien zullen vooreerst de geestelijke goederen, welke aan de Confrèries behooren, ter verkoop worden gesteld.

De gebroeders *Hierros* hebben Zaturdag te Matamorosa, in Oud-Kastilië, 's lands kas geplunderd en de postpaarden medegenomen. Zij hebben daar gezegd, dat zij terug zullen komen.

Uit Barcelona hebben wij berigten tot den 29. Julij. Te Barcelonette waren bijna 200 werklieden uit de fabrieken te Barcelona en van andere steden uit Katalonië, die aan de laatste woelingen deel hebben genomen, uit de citadel gehaald en aan boord van het oorlogsstoomschip **Lepanto** gebragt, om naar het eiland Cuba te worden overgevoerd, alwaar zij onder de Spaansche troepen zullen worden gestoken. Ofschoon zulks in den vroegen morgen, om 4 ure, plaats had, waren vele betrekkingen van de ingescheepten tegenwoordig, om afscheid te nemen. Alles liep echter rustig af.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 4 Augustus.

Uit Odessa wordt dd. 25 Julij aan de *Patrie* geschreven, dat in Perekop dagelijks een groot aantal gewonden en zieken uit Sebastopol en Simferopol

aankomt, daar in Agaiman, Iwanowska en Alexandrowska hospitalen opgerigt en de ruimere huizen in de gezamenlijke dorpen en koloniën van het gouvernement Taurie met hetzelfde oogmerk in beslag genomen zijn.

De sterfte in Odessa zou zoo groot zijn, dat van 100 man gemiddeld 30 sterven aan de gevolgen van het transport door de steppen, alwaar de hitte onverdragelijk, het gebrek aan water algemeen is en de muskieten bij zwermen vliegen en de arme zieken steken. Ook worden de minder zware patienten op booten, den Dnieper opwaarts, meer in het midden des lands gebragt. De groote hospitalen in Tiraspol en Bender, die nog bij het leven van keizer *Nikolaas* voor het Kaukasus-leger zijn opgerigt, zijn sedert lang overvol.

— Te Raksan, in Hongarije, zijn onlangs 12 eigenhandig geschreven predikatien van *Martin Luther* ontdekt. Zij zijn op geel bruin papier met gothische letters geschreven, die, ofschoon verbleekt, echter nog zeer leesbaar zijn.

WEENEN, Maandag, 6 Augustus.

Uit de Azofsche-zee heeft men, *per telegraaf*, berigt, dat eene Engelsche stoom-sloep de stad Taganrog verscheidene dagen achter een beschoten heeft, doch op den 26 Julij is gestrand en door de Russen verbrand geworden. De manschap is gered en gevangen genomen. — De stad Berdiansk was op den 22. en 23. Julij insgelijks door de verbondene schepen hevig beschoten.

De post van Albanië is heden uitgebleven.

— 5 pCt. 77⅝; N. L. 91; bank 973. Wissel op Londen *f* 11,37; Parijs 139¾; Zilver 21.

DANTZIG 2 Augustus.

Volgens eenige berigten, zouden de verbondene vloten het plan hebben een aanval op Reval te wagen. De admiralen *Dundas*, *Seymour* en *Penaud* waren tot dat einde met hunne vlagschepen op den 18. Julij naar die haven gestevend, om de maatregelen tot dien aanval te beramen. Zij vonden de forten en batterijen in eene lengte van 2 à 3 mijlen langs de kust en den ingang van de haven door sterke batterijen beheerscht.

Bij eene verkenning van Sweaborg en Helsingfors, waren op ongeveer 2800 el van de batterijen eenige helsche machines gesprongen, die door gegalvaniseerde draden met de kust in verbinding stonden. Zij hadden geene schade veroorzaakt. De vloot, die voor Kroonstad ligt, bestaat uit 16 linie-stoomschepen, 3 stoomfregatten, 4 kleinere stoomschepen, 4 mortier-stoomschepen en 14 kanonneerbooten.

HANNOVER 4 Augustus.

Eene koninklijke proklamatie is heden uitgevaardigd in zake de grondwetswijziging. Daarin wordt gezegd, dat het bondsbesluit van 23 Aug. 1851 de verpligting daarstelde, om de grondwet van 1848 te herzien, en in overeenstemming te brengen met de grondwettelijke bepalingen, door den bond daargesteld. Als bondgenootschappelijk vorst, zegt de Koning verpligt te zijn, de federale wetten na te komen. De koning heeft bij zijne troonsbeklimming getracht, door onderhandelingen met de Staten-Generaal van het koningrijk uit de grondwet, die bepaaldelijk te doen verdwijnen, welke in strijd waren met de bondswetten. Zoowel in 1852 als in 1853 zijn de pogingen daartoe mislukt. De vaderlijke en welwillende voornemens van den koning zijn miskend. Die vergeefsche pogingen ontnemen de hoop, om langs dezen weg tot een goed einde te komen. Er bleef niets over, dan de grondwet te hervormen, of in gevolge de souvereine magt des Konings, of ten gevolge van een besluit van den bond. De Koning heeft aan dit laatste middel de voorkeur gegeven. Bij het bondsbesluit van den 19. April heeft de bondsvergadering uitspraak gedaan over de grondwet van 1848. Niet alleen heeft zij die grondwet onvereenigbaar verklaard met de federale wetten, maar de Duitsche bondsvergadering heeft zelfs verschillende beschikkingen aangewezen, die in strijd waren met de bondswetten. Reeds den 12. April had een federaal besluit gelast aan de ridderlijke orden hare voorvaderlijke regten bij de vertegenwoordiging te hergeven. Nogmaals werd er toen beproefd zich met de vergadering der Staten te verstaan, die daartoe den 15. Junij werd opgeroepen; men wenschte althans eene nieuwe zamenstelling der Kamers en eene nieuwe wet op de verkiezingen vast te stellen. Ook die poging mislukte, en het konstitutionneel komitée der Staten stelde den 11. Julij een ontwerp-adres aan den koning voor, waarin het regt van vermenging van den bond in het grondwettelijk vraagstuk werd ontkend. De koning is daardoor tot het besluit gekomen, dat er aan verdere onderhandelingen niet meer moest gedacht worden. De herziening van de grondwet zal dan ook geen langer uitstel ondervinden, maar de bondsbesluiten zullen dadelijke uitvoering erlangen. De ministerraad is belast in dezen den koninklijken wil als regel aan te nemen.

De koning heeft het vertrouwen, dat zijne getrouwe onderdanen en alle zijne beambten zijne pogingen zullen waarderen, om de welvaart des lands te vestigen, en dat zij ten volle gehoorzaamheid zullen betoonen voor dit besluit, gelijk zij verpligt zijn.

ENGELAND.

LONDEN, 4 Augustus.

De laatste vergadering van het Parlement heeft op nieuw bewezen, hoezeer de leden van het Parlement eene vrees koesteren voor eene stemming, die de ontbinding van het Parlement zou hebben kunnen ten gevolge hebben. Vele verkeeren in de grootste onzekerheid, hoe hunne lastgevers eene stem, die zij uitbragten, zouden waarderen. Daardoor ziet men telkens, dat bij de behandeling van het vraagstuk van den oorlog en van den vrede, de bestrijders van het kabinet voor eene afkeurende stemming terugdeinzen. Intusschen wint de partij van den vrede telkens stemmen: behalve de heeren *Cobden*, *Bright*, *Gibson* en hunne vrienden, hebben zich reeds de heeren *Gladstone*, *Sidnie Herbert*, Sir *J. Graham*, de heer *Laing*, de prins der financien en der spoorwegen, de markies *Gramby* en eindelijk ook lord *J. Russell* zich bij haar gevoegd. Het is slechts de vraag, of *Gladstone*, dan wel *Russell* zich aan het hoofd der partij zullen weten te plaatsen.

— Ook in het Hoogerhuis werd den 3. de Koninklijke boodschap gelezen, waarbij op de noodzakelijkheid van nieuwe subsidien voor den oorlog aangedrongen en het volle vertrouwen aan H. M. op de ondersteuning van het Huis geuit wordt. Lord *Ellenborough* vroeg naar den tegenwoordigen staat van het Turksch kontingent, en betuigde zijn leedwezen dat de Regering niet goed gevonden had de irreguliere kavallerie van het Indisch leger naar de Krim te zenden, waarop de minister *Panmure* antwoordde, dat de organisatie van genoemd kontingent alle verwachting overtrof, en dat aan den generaal *Vivian* en aan de Engelsche officieren onder zijne bevelen geen lof genoeg kon worden toegezwaaid voor den ijver, de kunde en de omzigtigheid, welke zij betoond hebben. Dat kontingent bestaat thans uit 10,000 voetknechten en 2000 ruiters. Vervolgens sloeg lord *Clarendon* de tweede lezing der wet op de Turksche leening voor, waarna de tweede lezing is doorgegaan.

LONDEN, Zondag 5 Augustus.

De dagbladen hebben mededeeling ontvangen van eene depêche door generaal *Simpson* aan lord *Panmure* gerigt, welke meldt, dat de Russen een uitval beproefd hebben aan de zijde van den weg naar *Woronzoff*. Zij zijn afgeslagen, zonder dat de geallieerden eenig verlies hebben geleden.

FRANKRIJK.

PARIJS 5 Aug.

Gelijk de *Constitutionnel* het eerst heeft gemeld, wordt het bevestigd, dat gen. *Canrobert* weldra naar Frankrijk terugkeert, omdat hij van vroegere wonden veel te lijden heeft. Zijne benoeming tot maarschalk schijnt evenzeer als die van gen. *Pélissier* stellig. Buitendien gelooft men, dat er nog een paar maarschalksstaven zullen worden verleend.

Na het verblijf van koningin *Victoria* zal de keizerin, vergezeld door den keizer, waarschijnlijk weder naar Biarrits vertrekken. De gezondheid der keizerin eischt op nieuw eenige rust, die te noodzakelijker zal worden na de feesten, waartoe de tegenwoordigheid van koningin *Victoria* aanleiding zal geven.

De berigten, met de Thabor uit het Oosten aangebragt, bevatten nog de volgende bijzonderheden:

Van de batterij Victoria uitziende, van waar men de geheele stad kan zien, kan men ook de positie der Russiesche vloot herkennen. Zij ligt tusschen 1. en 2. staketsel. Maar de schepen hebben zich achter terreinhoogte verborgen, waar men ze vooreerst weinig kwaad zal kunnen doen. Evenwel kan men de nadering der schepen thans beletten, en heeft men dus geene vrees meer, dat zij ons, gelijk vroeger, overlast zullen aandoen. Men is met de aanvalwerken zoo nabij de stad gekomen, dat men niet alleen de klokken kan hooren spelen, maar ook de trom en de muzijk, als zij des avonds stukken uitvoert, en zelfs gesprekken der Russische soldaten. Die nabijheid maakt den arbeid in de loopgraven niet gemakkelijker, die buitendien ten zeerste wordt gehinderd door de aanwezigheid van vliegen en muskieten, die zich met de spijzen mengen en in neus en mond komen, als men ademhaalt. Die lastige dieren hoopen zich vooral in de loopgraven op. — Het kampleven is op den duur eentoonig. Door de warmte blijft men over dag algemeen onder de tenten en men zou dikwijls niet denken, dat een zoo talrijk leger bijeen was. In den vroegen morgen doet men manoeuvres en gewone oefeningen. Des avonds begint met de koelte eerst ook de levendigheid. Een der grootste vermaken van den soldaat is kreeften te vangen, die zoo talrijk worden gevonden, dat zij den hoofdschotel uitmaken en men ze door den overvloed reeds moede wordt. De zeebaden bieden eene groote verlustiging aan. Men heeft de noodige maatregelen genomen, om ongelukken zooveel mogelijk te voorkomen. — Wat den afstand betreft met de vijandelijke werken, deze is vrij verschillend op de onderscheidene punten. Van den Malakofftoren is men 60 à 70 ellen verwijderd. De grond is daar zeer slecht, en het werk ondervindt er groote moeijelijkheden. Men werkt er zoo, dat de arbeiders onderling niets van het werk begrijpen en alleen de chefs zich een begrip kunnen maken van het geheel. Aan de uiterste noordelijke zijde van de Ravijn van de scheepstimmerwerf is men op slechts 80 ellen van de vijandelijke werken, even zoo voor den kleinen Redan is de afstand dezelfde, behalve van de ronde batterij, waar de afstand slechts 70 ellen is. Voor de afhelling van den Malakoff is onze linie op 150 el; voor de lunette op 200 el en voor den grooten Redan bijna op 400 el afstands. Ter linkerzijde is men nog slechts 30 ellen verwijderd: men ziet er de bres in den omheiningsmuur zeer duidelijk. De Russen herstellen die niet, maar hebben er eene halve cirkelvormige batterij opgerigt, waardoor de bres geheel gedekt wordt. De Russen hebben met den grootsten ijver nieuwe verdedigingswerken opgeworpen, en in zoo groote massa achter den Malakofftoren en den grooten Redan, dat deze werken eigentlijk buitenwerken zijn geworden. De voorstad Karabelnaia is daardoor in den besten staat van tegenweer gekomen. De Russen hebben er hunne uitnemendste stukken uit het Noorderfort overgebragt, hetwelk zelf met nieuwe stukken is bezet. Men verzekert, dat de Russen tot dusverre 8 à 900 stukken geschut buiten dienst hebben moeten stellen.

Werkt men van beide zijden met kracht aan de aanvals en verdedigingswerken, des nachts vuren de Russen onverdrooten er op los. Aan de Tschernaïa is het overigens stil. Van Kertsch zijn er tijdingen tot den 22. Vijf Engelsche kanonneerbooten en 2 aviso's kruissen steeds voor Ghenitchi en langs den landtong van Arabat. Zij belemmeren de herstelling van den grooten weg en varen op alles, wat er tracht te passeren. Men meent, nog steeds dat eene expeditie naar de Stinkzee zal worden gedaan. Den 18. had het garnizoen van het fort St. Paul eene verkenning gedaan op 6 mijlen afstands van de stad. Kolonel *Osmond*, kommandant van Kertsch, zorgt er voor, dat de orde geheel hersteld wordt. De levendigheid wordt er dan ook elken dag grooter en de troepen leven op goeden voet met de inwoners. Den 15. was de Roomsche kerk te Kertsch weder geopend en was er dienst gedaan, waarbij de kommandant alle troepen deed tegenwoordig zijn. Het naar de kerk gaan van de ongeloovige Franschen had op de bevolking der stad goeden indruk gemaakt. Kolonel *Osmond* heeft de Tartaarsche ruiters ingedeeld en georganiseerd. Zij doen thans onder de leiding van Fransche officieren de voorpostendienst.

Omtrent de ongeregeldheden, door de bachi-boujoucks begaan, worden nog enkele bijzonderheden medegedeeld, maar de moord van generaal *Beatson* wordt niet bevestigd.

In Thessalie en Rumelie heerscht op zeer veront-

rustende wijze de cholera. Te Broessa werkt men aan de herstelling der stad. Door den ijver en den geestkracht van den Turkschen gouverneur *Namik-Pacha* worden geheele nieuwe kwartieren opgebouwd en wel naar alle eischen van regelmaat en openbare gezondheid. In het Armeniaansch kwartier zijn 4 nieuwe stoomspinnerijen opgerigt.

— Ofschoon de inhoud van de geheime konsistorie van den 26. dezer nog niet bekend is, zoo weet men dat de zaken van Spanje, van Piemont en van Tessin er op besproken zijn. De *Univers*, meer met de geestelijke zaken dan andere dagbladen bekend, zegt dat de Paus nopens de twee eerste landen gezegd heeft:

„Wat Spanje betreft, heeft de Paus, na de gebeurtenissen te hebben herinnerd, die ten opzigte der geestelijke orden (kloosters) hebben plaats gehad, eene lofspraak gehouden over de Spaansche natie, die ten allen tijde goed R. K. is geweest, over het bisschoppelijk opperbestuur en over de geestelijkheid; hij noemt daarin den naam der koningin verscheidene malen met toegenegenheid, en verklaart eindelijk, dat, aangezien de grove en talrijke schendingen van het laatste konkordaat, hij het gezegde konkordaat, geschonden en verbroken beschouwt en den H. Stoel ontbonden van al de verpligtingen, die er uit voort vloeiden.

„Wat Piemont betreft, de Paus verklaart, dat de geestelijke straffen, waarmede hij in zijn laatste konsistorie al de opstellers, de medepligtigen en de deelgenooten van de wetten tegen de kerkelijke eigendommen en de regten der kerk, bedreigd heeft, werkelijk verdiend zijn door hen, die deel genomen hebben aan de laatste wet tegen de geestelijke orden of die de handen aan de uitvoering er van zullen verleenen."

MARSEILLE, Zaturdag 4 Augustus.

De 3300 man, de brigade vormende, welke door generaal *Sol* gekommandeerd wordt, zijn aan boord van de Ulloa, de Orenoque en de Cristophe Columb gekomen, en naar het kamp van Maslak gezonden.

De Christophe Columb is tegen een Turksch fregat aangezeild. Twee Fransche en 4 Turksche soldaten zijn daarbij omgekomen.

De heer *Benedetti*, oud Fransch minister te Konstantinopel, is naar de Krim vertrokken.

De *Presse d'Orient* deelt mede, dat de cholera in Adrianopel uitgebarsten is.

De tijdingen uit de Krim, van den 24., deelen mede, dat de belegeringswerken met zeer veel voorzorg worden voortgezet, ten einde de batterijen, die tegenover de vestingwerken van af den Redan tot aan de scheepstimmerwerf liggen, te versterken en met blinden te dekken. De Fransche batterijen bevinden zich gemiddeld op 70 mètres van den verst verwijderdsten uitloopenden hoek.

Een verschrikkelijk musket- en kanonnenvuur heeft in den nacht van den 23. plaats gegrepen. Het was een valsch alarm.

Men weet nog niets bepaalds van den ophanden zijnde aanval.

De water werken worden in de straat van Jeni-Kalé voortgezet. De forten van die stad zijn voltooid.

Een deel van het garnizoen van het fort *St. Paul* heeft 600 ossen buit gemaakt, bij gelegenheid van eenen strooptogt voor den 8. Julij.

ADVERTENTIEN

** Bevallen van eene DOCHTER Vrouwe F. VAN DER GOES, geb. Baronesse VAN PALLANDT.

Soestdijk, 5 Aug. 1855.

** Heden overleed, tot onze innige droefheid, ons hartelijk geliefd jongste kindje CORNELIS, in den ouderdom van ruim 10 maanden.

Utrecht, den 5. Aug. 1855 — N. DE HAART. P. J. A. DE HAART, geb. STEENBEEK.

GENOOTSCHAP VOOR LANDBOUW EN KRUIDKUNDE TE UTRECHT.

** **Tentoonstelling** van BLOEMEN en van PRODUCTEN VAN ZUIVELBEREIDING in het *Maliehuis*, van Vrijdag 31. Aug., tot en met Zondag 2 Sept. e. k.; vrachtvrije inzending der voorwerpen op Dingsdag 28 Aug., van 's morgens 10 tot 's namiddags 5 ure, of Woensdag 29 Aug., 's morgens van 6 tot 9 ure.

Tentoonstelling van VEE op Zaturdag 1 September e. k., in de Maliebaan.

Vrachtvrije opgave der in te zenden voorwerpen vóór of uiterlijk op den 26. Aug., e. k., bij den Secretaris, *Voorstraat* No. 552.

Heeren leden worden dringend uitgenoodigd zich bij den Secretaris vrachtvrij te willen aangeven tot deelneming aan den gemeenschappelijken *maaltijd*, te houden op Zaturdag 1 Sept., à *f* 4,— het couvert.

Het Bestuur van het Genootschap,
Mr. A. H. METELERKAMP, *Voorz.*
P. H. TADDEL, *Secretaris.*

** Op Zaturdag den 22. Augustus 1855, des voormiddags ten 10 ure, zal men voor de huizinge wijk A. No. 1198, te Utrecht in de Heerenstraat, ten overstaan van den Notaris BUSKES, publiek om kontant geld, verkoopen:

Eenen zindelijken INBOEDEL, bestaande uit verschillende grove en andere Meubelen, gewerkt Goud en Zilver, Tafel- en Beddelinnen, enz.; te bezigtigen daags voor den verkoop, van des morgens 10 tot 3 ure.

VOORLOOPIG BERIGT.

** In de maand September aanstaande, zal te Utrecht, op nader te bepalen dag, in het openbaar worden verkocht: de alleraangenaamst gelegen BUITENPLAATS *ARENBERG*, bestaande in een Heerenhuis met Stal en Koetshuis, Tuinmanswoning, Oranjerie, Druiven- en Persiken-kasten, Moes- en Bloemtuinen, Vijvers, Lanen, Boomgaard en Bosschen, Boerderij, Bouw- en Weilanden, te zamen groot 10 bunders 50 roeden; — benevens nog onderscheidene HUIZEN of WONINGEN, alles staande en gelegen in de gemeente de Bilt, aan den straatweg; — nader onderrigt ten kantore van den Notaris VAN SCHERMBEEK, te Utrecht, en na den 12. Aug. te bezigtigen, des Dingsdags en Donderdags, van 's middags 12 tot 4 ure, met een bewijs van toegang, afgegeven door genoemden Notaris.

** DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY een onfeilbaar middel ter genezing van *open beenen* en *verouderde wonden*. G.... v.. I...., te Nijmegen, oud 27 jaar, had sedert negen jaren een open been, met onderscheidene wonden, waarop alle kunst der heelmeesters was te kort geschoten. Toen hij eindelijk zag dat geen geneesmiddel baatte, besloot hij tot de zalf en pillen van *Holloway*; deze veroorzaakten dadelijk eene aamerkelijke verbetering in zijn toestand, en nadat hij nog drie maanden lang dezelven gebruikt had, was zijn been geheel genezen, en overigens zijn geheel gestel als hernieuwd.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50, *f* 20,50. Potjes Zalf à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* 20,95.

Zijn op *franko* aanvragen à kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofddépôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244, en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY's etablissement

** Bestuurders der stads armenscholen verlangen een ondermeester op eene derzelve scholen, bezittende minstens den *derden* rang en van voldoende getuigschriften voorzien, tegen een jaarlijksch tractement van *Honderd zeventig guldens*.

Belanghebbenden worden verzocht zich aan te melden bij den onderwijzer aan de Van Wijckschool

H. VAN SCHAIK.

** In eene **Tabaks en Sigarenfabriek** alhier ter stede, verlangt men een Fatsoenlijk JONGELING van de P. G., ter opleiding in bovengenoemd vak, des verkiezende met kost en inwoning. Adres met franco brieven onder de letters T A B A K bij den Boekhandelaar J. H. SIDDRÉ, alhier.

** In de

LEES-BIBLIOTHEEK

van den Boekhandelaar J. D. DOORMAN, *Lijnmarkt* E. No. 75/76, welke voortdurend met nieuw uitkomende Boekwerken vermeerderd wordt, kan men mede ter lezing ontvangen de navolgende

Hollandsche Tijdschriften,

1. *Iris.* — 2. *Vaderlandsche letteroefeningen.* — 3. *Gids.* — 4. *Leeskabinet.* — 5. *Europa.* — 6. *Recensent.* — 7. *Letterbode.* — 8. *Boekzaal.* — 9. *Tijd.* — 10. *Tijdspiegel.* — 11. *Flora.* — 12. *Keur van aangen. Mengelingen.* — 13. *Nederl. Museum.* — 14. *Honigbij.* — 15. *Nederland.* — 16. *Gelderland.* — 17. *Leesmuseum.* — 18. *Huisvriend.*

Fransche Tijdschriften,

1. *Revue de Paris.* — 2. *Revue des deux mondes.* — 3. *Revue Britannique.* — 4. *Illustration.* — 5. *Voleur.* — 6. *Echo des feuilletons.* — 7. *Magasin pittoresque.* — 8. *Musée des familles.* — 9. *Journal des demoiselles.*

De abonnements-prijs voor één van bovenstaande tijdschriften varieert van *f* 0.15 tot *f* 0.75 per 3/m. Voor eenige of alle te zamen genomen met of zonder boekwerken loopen de abonnements-prijzen van *f* 1.25 tot *f* 4.50 per 3/m.

De tijdschriften worden op geregelde dagen bezorgd en weder teruggehaald.

Deze leesinrigting is ook bijzonder ingerigt voor **buiten Utrecht** woonachtige personen, voor wie de abonements-prijzen alleen met het op de pakjes vallende porto worden bezwaard.

227. Staats-Loterij.

Eerste klasse. 1e Lijst.

No. 14288 *f* 20,000. No. 3715, 4402 en 9310 ieder *f* 1000.

BOTERPRIJS AAN DE WAAG TE LEYDEN.

Zaturdag 4 Aug.

Van *f* 43 tot *f* 47.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

Tarwe *f* 14,50 tot *f* 15,00. Rogge *f* 10,00 tot *f* 10,50. Gerst *f* 6,30 tot *f* 6,60. Haver *f* 5,20 tot *f* 5,50. Paardeboonen *f* 9,20 tot *f* 9.40. Duiveboonen *f* 9,20 tot *f* 9,60.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Aug.	Ure	Wind-rigt.	kr	Barom bij 0°	Ther F	Afwijk d temp	Vochtigh.	Gev. regen	*Aanmerkingen.*
			N. G.						
5	2	w.	1 0	761.36	65.8	— 5.8	0.70	0	Bewolkt.
	10	w.	0 0	64.38	56 8		92	0	Ligt bewolkt.
6	8	n.	0.0	66.17	61 7		78	0	Idem.
	2	wzw.	0.0	65.51	66.7	— 5.0	66	0	Bewolkt.
	10	ozo.	0.0	63.81	58.6		77	0	Ligt bewolkt.
7	8	z.	0.0	60.66	59.9		92	0.5	Zw.bew. regen

In No. 186 den 5. Aug. te 8 ure kolom gevallen regen *staat* 0.5 *lees* 0.

PRIJZEN DER EFFECTEN.

AMSTERDAM 6 Augustus 1855.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . .	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{3}{8}$	$63\frac{11}{16}$	$63\frac{3}{8}$
dito dito	3	„	$75\frac{3}{8}$	$75\frac{7}{8}$	$75\frac{13}{16}$
dito dito	4	„	$93\frac{3}{8}$	$93\frac{7}{16}$	$93\frac{7}{16}$
Amortisatie-Sijndicaat	$3\frac{1}{2}$	„	$90\frac{1}{4}$		
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en Co.*	5	„	103	$103\frac{1}{8}$	$103\frac{1}{8}$
Obligat. 1828 & 1829	5	„	102		
Certificaten 1840. . .	4	„	$78\frac{3}{4}$	$78\frac{7}{8}$	
Cert. bij *Stieglitz* . .	4	„	$77\frac{11}{16}$	$77\frac{13}{16}$	
dito Adm. te Lond.	$4\frac{1}{2}$	„	$88\frac{7}{8}$		
Inschr. in Assign. . .	6	„	$59\frac{1}{4}$		
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500		*f*	143		
Obligatien.	4	pCt.	$70\frac{7}{8}$		
SPANJE.					
Obligatien	1	pCt.	$18\frac{3}{4}$	$18\frac{7}{8}$	$18\frac{7}{8}$
dito	3	„	38		
Binnenl. Schuld . . .	3	„	$30\frac{7}{8}$	$30\frac{15}{16}$	$30\frac{7}{8}$
Amortisable, ...			$4\frac{7}{16}$		
Bewijzen Coupons . . .			$4\frac{3}{8}$		
OOSTENRIJK.					
Oblig. bij *Goll en Co.*	4	pCt.	$56\frac{3}{4}$		
Oblig. Metaliek . . .	5	pCt.	$62\frac{1}{2}$	$62\frac{1}{4}$	$62\frac{1}{8}$
Oblig. N.	5	„	$73\frac{9}{16}$	$73\frac{11}{16}$	$73\frac{9}{16}$
dito dito La B. . . .	5	„	$73\frac{9}{16}$	$73\frac{11}{16}$	$73\frac{9}{16}$
dito dito	$2\frac{1}{2}$	„	$31\frac{3}{4}$	$31\frac{1}{16}$	
BELGIE.					
Certific. bij *Rotschild*	$2\frac{1}{2}$	„	$51\frac{3}{4}$		
BRAZILIE.					
Geldl. 1824, £ 100. .	5	pCt.	$99\frac{1}{8}$		
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	$39\frac{9}{16}$	$39\frac{11}{16}$	$39\frac{3}{8}$
AMERIKA.					
Peru, Geldleening 1854	$4\frac{1}{2}$	pCt.	78	$78\frac{3}{8}$	$78\frac{3}{8}$
Venez. Oblig. 6 pCt., nu	$4\frac{1}{4}$	„	29		
Grenada, Oblig. . . .	$2\frac{1}{2}$	„	$18\frac{1}{4}$	$18\frac{7}{8}$	
Mexico, Obl. 1851 £ 100	3	„	$21\frac{3}{8}$		
Noord-Amerik. Am Bank-act.			$2\frac{9}{16}$	$2\frac{5}{8}$	

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.

Bijvoegsel bij No. 187
van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

UITTREKSEL UIT HET VERSLAG

van Gedeputeerde Staten aan de Provinciale Staten van Utrecht over den toestand der provincie, uitgebragt in de zomervergadering van 1855.

(*Vervolg en slot.*)

HOOFDSTUK VIII. *Armwezen.* — De wet van den 31. Augustus 1849 (Staatsblad n°. 39) tot regeling der toelating en uitzetting van vreemdelingen heeft voortdurend eenen gunstigen invloed op het getal doortrekkende behoeftige vreemdelingen, op het getal misdrijven, door vreemdelingen gepleegd, en op het verdrag der verpleegkosten van vreemdelingen in gevangenissen en ziekenhuizen. Zoo bedroeg bijv. het getal verpleegde vreemdelingen in het ziekenhuis te Utrecht, gedurende de jaren 1845 tot en met 1849, 151, en van 1850 tot en met 1854, slechts 48.

De vreemdelingen, die deze provincie bezochten, vooral om in de veenpolders werk te zoeken, waren bijna allen van behoorlijke passen voorzien, hetgeen vroeger niet het geval was.

Voor zoo verre ons bekend is, zijn in dit jaar *zes* vreemdelingen uit deze provincie naar de grenzen uitgeleid, als: *één* uit Montfoort, *twee* uit Rhenen en *drie* uit Soest.

Onder de middelen, welke tot leniging der armoede hebben verstrekt, kunnen wij wederom vermelden de navolgende legaten, tot aanvaarding van welke door den Koning autorisatiën zijn verleend.

Een legaat van *f* 4000.— aan de Nederduitsche Herv. diakonie te Utrecht, besproken door wijlen den heer *J. H. G. van den Heuvel.*

Een legaat van *f* 1000.— aan het bestuur der inrigting voor diakonessen te Utrecht, besproken door wijlen den heer mr. *H. J.* baron *van Doorn van Westkapelle.*

Een legaat van *f* 1000.— aan de diakonie en een legaat van *f* 1500.— aan het oude mannen- en vrouwenhuis, respectivelijk der Evangelisch-Luthersche gemeente te Utrecht.

Een legaat van *f* 2000.— aan de Nederduitsche Herv. diakonie, mede te Utrecht, zijnde alle bovenvermelde drie legaten besproken door wijlen den heer *C. van Basten.*

Een legaat van 1000.— $2\frac{1}{2}$ pCt. nationale schuld, aan het kerkbestuur der Oud-Roomsch-Katholieke gemeente achter Klarenburg, te Utrecht, als tevens belast met de administratie van de armenfondsen dier gemeente, besproken door wijlen *W. Smit.*

Een legaat van *f* 2600.— 3 pCt. nationale schuld, aan regenten van het Roomsch-Katholiek weeshuis en van het schoolgesticht der Roomsch-Katholieke behoeftige jeugd te Utrecht, besproken door wijlen *Catharina Sophia Elizabeth Mulder.*

Een legaat van *f* 500.— 4 pCt. aan direkteuren der diakonie-armenschool der Hervormde gemeente; een legaat van *f* 1000.— 4 pCt aan direkteuren van het diakonie-vrouwenhuis der Hervormde gemeente; een legaat van *f* 5000.— 4 pCt. aan de diakonie der Nederduitsche Herv. gemeente; een legaat van *f* 500.— 4 pCt. aan regenten van het St. Pieters-gasthuis; een legaat van *f* 1000.— 4 pCt. aan regenten van het burgerweeshuis; een legaat van *f* 300.— aan de diakonie der Evangelisch-Luthersche gemeente; een legaat van *f* 300.— aan het armbestuur der R. K. gemeente van de Oud-Bisschoppelijke clerezy; een legaat van *f* 300.— aan het armbestuur der R. K. gemeente, vergaderende op de lange gracht, en een legaat van *f* 300.— aan de R. K. gemeente, vergaderende op het Zand, respectivelijk te Amersfoort, zijnde alle bovenvermelde negen legaten besproken door wijlen vrouwe *Christina Ullenberg,* wed. *Jean Gossiaux.*

Een legaat van *f* 500 — aan den kerkeraad en kerkvoogden der Hervormde gemeente te Soest (voor zoo veel de armen aangaat), besproken door wijlen vrouwe *J. Schuyt,* douairière *H. P.* baron *Snouckaert van Schauburg.*

Een legaat van *f* 200.— aan de Nederduitsche Herv. gemeente te Soest, besproken door wijlen den heer *G. A. Dekker.*

Een legaat van *f* 1000.— $2\frac{1}{2}$ pCt. aan het Ned. Herv. diakonie-bestuur te Nederlangbroek, besproken door wijlen den heer *J. A. Godin van Westrenen.*

Een legaat van *f* 1000.— aan de Ned. Herv. diakonie aan de Vuursche, besproken door wijlen den heer *H. de Ruiter.*

Een legaat van *f* 200.— aan de Ned. Herv. diakonie te Amerongen en een legaat van *f* 200.— aan de Ned. Herv. diakonie te Leersum, beiden besproken door wijlen vrouwe *J. F. Burgerhout,* echtgenoot van den heer mr. *E. A. Sandbrink.*

Een legaat van *f* 2000.— aan het Ned. Herv. diakonie-bestuur aan de Bilt, besproken door wijlen den heer mr. *W. J. Both Hendriksen.*

Wijders is door Z. M. magtiging verleend: aan het armbestuur der R. K. gemeente te Hamersveld, onder Leusden, tot het aanvaarden van de helft der nalatenschap van wijlen *Arie Kolfschoten,* in het geheel groot *f* 1600.—, en aan de diakonie der Herv. gemeente te Utrecht tot het aanvaarden van de helft der nalatenschap van wijlen *Alida van Hensbergen,* ten bedrage van ongeveer *f* 1000.—.

Door de 15 instellingen voor huiszittende armen werden bedeeld: onafgebroken 2640 personen, tijdelijk 978 personen, dus gezamenlijk 3618 personen.

De uitgaven bedroegen *f* 52539.40; de ontv. *f* 54084.—

Door de 139 instellingen, bedoeld bij litt. B. van art. 2 der wet, in deze provincie aanwezig, zijn bedeeld: onafgebroken 13016 en tijdelijk 9957 personen, dus gezamenlijk 22973 personen.

De uitgaven beliepen *f* 264488.40^5,

In 19 instellingen, bedoeld bij litt. C. van art. 2 der wet, werden bedeeld: onafgebroken 770, tijdelijk 664. en dus gezamenlijk 1434 personen.

De beide genootschappen tot ondersteuning van schamele armen, waarvan een te Utrecht en een te Maarssen is gevestigd, behooren tot de instellingen, bedoeld bij litt. C. van art. 2 der wet; — 169 personen werden door dezelve ondersteund.

De 8 in deze provincie bestaande kommissien tot spijsuitdeeling aan minvermogenden hebben uitgegeven *f* 18415.92 en ontvangen *f* 18838.43^5.

Het genootschap tot het verleenen van onderstand aan behoeftige kraamvrouwen te Utrecht verleende in 1854 onderstand aan 243 vrouwen; dat te Maarssenveen ondersteunde 8 kraamvrouwen.

In de 8 Godshuizen in deze provincie, met uitzondering van de gast- of ziekenhuizen, werden ondersteund 307 oude lieden, 51 gebrekkigen en 157 kinderen, gezamenlijk 515 personen.

De 13 godshuizen, bedoeld sub litt. C. van art. 2 der wet, ondersteunden 480 oude lieden, 7 gebrekkigen, 212 kinderen; gezamenlijk 699 personen.

De 3 bestaande godshuizen, bedoeld sub litt. D. van art. 2 der wet, zijn het Bartholomaei-gasthuis, waaromtrent voor als nog geene opgaven zijn bekomen, het Ambachtskinderhuis, beiden te Utrecht, en het burger-weeshuis te Amersfoort.

De twee laatstgenoemde godshuizen verzorgden 100 kinderen.

Het Elizabeth-gast- of ziekenhuis te Amersfoort en de inrigting voor diakonessen te Utrecht verpleegden 68 personen.

De vrouwenvereeniging tot bevordering van werkzaamheid en welstand in behoeftige huisgezinnen, te Utrecht, verschafte werk aan p. m. 484 personen of 121 huisgezinnen.

Eene bank van leening is gevestigd in de gemeente Amersfoort en een te Utrecht. Deze instellingen werkten gedurende 1854 met een kapitaal van: te Amersfoort *f* 32300.—, tegen renten van 4 à 5 percent, en te Utrecht van *f* 226547.81^5, tegen renten van $3\frac{1}{4}$ à 4 percent.

Zij beleenden bij aanvang of bij vernieuwing:

Te Amersfoort 48271 panden tegen $7\frac{1}{5}$, 12 en 15 percent.

Te Utrecht 160184 panden tegen 8 à 12 percent.

De panden werden te Amersfoort 46973 gelost, 1018 verkocht; te Utrecht 153999 gelost, 5711 verkocht.

De uitgaven bedroegen *f* 528454.95^5; de ontvangsten *f* 543508.90^5.

In de twee verpachte banken zijn beleend, bij aanvang of bij vernieuwing: te wijk bij Duurstede 5942 panden tegen 16 pCt., te Maarssen 3834 panden tegen 18, 13 en 6 pCt.

De panden werden te Wijk bij Duurstede 5282 gelost, 46 verkocht; te Maarssen 2866 gelost, 67 verkocht.

De ontvangsten waren *f* 20870.50; de uitgaven *f* 17910.55.

Het getal deelnemers in 25 zieken- en begrafenisbussen bedroeg 9320 personen, terwijl zij aan 1557 personen zieken- en begrafenisgelden verstrekten.

De uitgaven bedroegen *f* 36459.01; de ontvangsten *f* 46620.45.

De vier spaarkassen in deze provincie hebben uitgegeven *f* 20667.60; de ontvangsten bedroegen *f* 20124.09.

HOOFDSTUK IX. *Openbare veiligheid en gevangeniswezen.* — Zoo wel gedurende de maanden Januarij, Februarij en Maart van 1854 als gedurende de laatste maanden van dat jaar heeft op nieuw in vele gemeenten dezer provincie, in het belang der openbare veiligheid, de hulpmarechaussée dienst gedaan.

De kosten van dezen maatregel zijn thans gebragt ten laste van het Rijk. Vooral tot wering der bedelarij en landlooperij heeft deze militaire magt veel bijgedragen en preventief in het belang der policie en van de maatschappij uitstekende diensten bewezen.

Herstellingen en verbeteringen van brand-bluschmiddelen hebben plaats gehad in de gemeenten Harmelen, Maartensdijk en Renswoude.

In deze provincie zijn aanwezig 9 huizen van bewaring, een huis van arrest te Amersfoort en een huis van burgerlijke en militaire verzekering te Utrecht.

In het afgeloopen jaar is de bouw der cellulaire gevangenis te Utrecht aanmerkelijk gevorderd, zoodat het gebouw geheel opgetrokken en onder dak werd gebragt, zijne geheele voltooijing spoedig nadert, en, volgens berekening, omstreeks het voorjaar van 1856 zal kunnen worden in dienst gesteld, wanneer voorzeker in eene groote behoefte, door den meer en meer toenemenden bouwvalligen toestand van de tegenwoordige gevangenis ontstaande, zal zijn te gemoet gekomen.

Ook bestaat het voornemen om te Amersfoort eene nieuwe gevangenis te bouwen, doch waarvan de plannen nog niet tot genoegzame rijpheid zijn gekomen, om daarvan meer te gewagen. De toestand van het huis van arrest vereischt dan ook voorziening.

In de beide huizen van Verzekering te Utrecht en Amersfoort waren aanwezig geweest 556 en 226 korrektioneel en te Utrecht 9 krimineel veroordeelden, gegijzelden te Utrecht 27, te Amersfoort 1, militairen te Utrecht onveroordeelden 14, veroordeelden 11. In de 11 huizen van bewaring waren aangehouden 412 personen, nalatige miliciens 10, veroordeelden door den kantonregter 192, gegijzelden 7.

De gezondheidstoestand der gevangenen gedurende het afgeloopen jaar mag gunstig genoemd worden. Weinig zieken en geene sterfgevallen hebben plaats gehad.

Het gedrag der arbeidende en overige, zoo mannelijke als vrouwelijke gedetineerden in de gevangenissen te Utrecht en te Amersfoort, was allezins voldoende. De orde en tucht is gedurende 1854 immer naar behooren gehandhaafd.

De spin-arbeid is gedurende het afgeloopen jaar met denzelfden ijver voortgezet.

In de gevangenis te Utrecht zijn 8989 ned. ponden gehekeld vlas bewerkt, die te zamen hebben opgeleverd 5960 strengen vlasgaren van 1000 ned. ellen, welke hebben opgebragt *f* 199.65.

Te Amersfoort zijn 180.5 ned. ponden vlas gebruikt, waarvan 1384 strengen vlasgaren zijn gesponnen, die eene verdiensten hebben opgeleverd van *f* 44.29.

HOOFDSTUK X. *Rijksmiddelen.* — De kohieren der direkte belastingen bedragen als volgt:

De grondbelasting was in 1854 gebouwde en ongebouwde eigendommen in hoofdsom *f* 498415.37, $21\frac{1}{2}$ opcenten voor het rijk *f* 107159.39^5, $4\frac{1}{2}$ opcenten voor de provincie *f* 22428.61, opcenten voor de gemeenten *f* 38610.21^5, totaal *f* 666613.50, de belastbare som was *f* 3882308.54^5, over 't geheel *f* 2243,90 meer dan in 1853.

De personele belasting bedroeg in hoofdsom *f* 367288.13^5, 20 opcenten voor het rijk *f* 73457.68, 6 opcenten voor de provincie *f* 22037.25^5, opcenten voor de gemeenten *f* 46922.78^5, totaal opcenten *f* 509705.85^5, over 't geheel *f* 5282.48^5 minder dan 1853.

Door de wijziging in de toepassing van het tarief voor het mobilair, is aan hoofdsom minder ten kohiere gebragt *f* 7507.48. Door meerdere opbrengst der overige grondslagen is de achteruitgang werkelijk gebleven *f* 4514.93^5 in hoofdsom.

De patenten waren in hoofdsom *f* 83137.03^5, 28 opcenten voor het rijk *f* 23279.97^5, totaal *f* 106417.01; meer dan in 1853 *f* 829.06.

De opbrengst der in- en uitg. regten is geweest *f* 11435.28^5; *f* 75.08 meer dan in 1853.

De opbrengst der akzijnsen was *f* 1065722.85; minder dan in 1853 *f* 17016.86.

De opbrengst van zegel-, registratie-, griffie-, hypotheek en sukzessie-regten is geweest *f* 513716.62^5, opcenten *f* 195212.32, totaal *f* 708928.94^5, dus minder dan in 1853 *f* 48931.58

In 1854 hebben de regten van waarborg op de gouden en zilveren werken bedragen *f* 7872.41^5.

De opbrengst, gedurende 1854, van de domeinen, wegen, vaarten en veeren bedraagt *f* 59768.92.

Het massaal bedrag der koopprijzen van domeinen in de domaniale veilingen, gedurende het jaar 1854 bedongen, beloopt *f* 1025.—.

HOOFDSTUK XI. *Waterstaat.* — Gedurende het jaar 1854 is de scheepvaart op de Lek, door den lagen rivierstand, op verschillende tijden, van Vreeswijk de rivier opwaarts, voor stoombooten gestremd geweest.

Het grootste gedeelte der maanden April, Mei, September en Oktober hebben de pruissiesche en hollandsche maatschappij-booten daardoor haren weg langs de Merwede en de Waal naar den boven-Rijn moeten nemen. In de maanden September en Oktober was de aanvoer van bovenwater zoo gering, dat alle scheepvaart tusschen Kuilenburg en Vreeswijk had opgehouden.

Ter verbetering van oeverwerken, waterkeeringen hebben verschillende aanbestedingen plaats gegrepen.

Het onderhoud van de schipbrug te vreeswijk is aanbesteed voor de som van *f* 3575.— en verpacht voor *f* 8600 per jaar; die pacht is echter den 1 Mei jl. opgezegd wegens verkeerde tolheffing.

Het in het begin van Januarij 1854 ingevallen dooiweder, gepaard met den aanvoer van bovenwater, had ten gevolge, dat de algemeene rivier-korrespondentie op den 10. dier maand werd ingesteld.

Voor zoo verre de Lekdijken aangaat, zijn er geene buitengewone voorzieningen noodig geweest.

Het ijs bereikte in den winter van 1853 op 1854 de dikte van 0.15 tot 0.22 el en leverde eene schoone veilige ijsbaan op.

De aanhoudende en zachte dooi verzwakte het ijs en langzamerhand vertoonden zich opene vakken op de rivier. De vermeerderde toevoer van water op het laatst der maand Januarij en in het begin van Februarij had dan ook spoedig eene algeheele opruiming van het ijs ten gevolge, zoodat op den 5. Februarij de schipbrug weder kon worden gelegd.

Ter voortzetting der voor de scheepvaart zoo gewigtige kribwerken zijn eenige derzelve in het afgeloopen jaar aanbesteed en ten uitvoer gebragt voor de som van *f* 9800.—.

De sluis voor den Hollandschen Yssel is aanbesteed voor *f* 85600.—.

De sluis zal gebouwd worden 500 ellen beneden de uitwateringsheul van den beneden Haastrechtschen boezem en bestaan uit eene waaijersluis met 4 paar gewone puntdeuren, om ten allen tijde in staat te zijn het hooge water, zoo wel van buiten als van binnen, te keeren. De waterlossing zal men, door middel van de waaijers, naar behoefte kunnen aanvangen of afbreken, en dus het schutten naar verkiezing kunnen regelen.

De werken ter verbetering van het vaarwater op de (van af Nederhorst den berg tot Utrecht) zijn op den 22. Mei 1854 aanbesteed voor *f* 20600.—.

Men was voornemens geweest de door de kommissie van onderzoek, voorgestelde wisselplaats voor de lange Rijnschepen in de smalle Lauwerecht, tusschen de Waardsluis en de Roode brug, tevens aan te besteden. Door overdreven eischen van de grondeigenaren aldaar, welke onder anderen voor onbebouwden grond *f* 166000.— per bunder vroegen, is men genoodzaakt geweest tot geregtelijke onteigening over te gaan.

Eene andere sedert lang gewenschte verbetering in deze vaart bestond in het afgraven van den scherpen hoek van het bolwerk Sterrenburg bij de Tolsteeg-barrière, te Utrecht. Op den 24. Junij 1854 werd tusschen de stad Utrecht en het Rijk eene overeenkomst getroffen tot afgraving van 15 ellen van het zoo hinderlijke saillant, tegen uitkeering van *f* 700.—, tot herstel van het beschadigde plantsoen. Dit kontrakt werd bij dispositie van Z. E den Minister van binnenlandsche zaken, in dato 26 Augustus 1854, goedgekeurd.

De moeijelijkheid om eene juiste waterverdeeling te houden tusschen de Cothergrift en de Langbroeker-wetering en den engen Rijn, tusschen Cothen en Odijk, blijft steeds bestaan. — Het groote verhang dezer beken laat geene uitdieping toe, zonder dat daardoor de afvoer te veel wordt bevorderd.

De werkzaamheden van de kommissie voor het kanaal door de Geldersche vallei zijn voortgezet. Op den 31. Maart werd door de technische sub-kommissie een uitgewerkt plan, met begrooting van kosten en teekeningen en kaarten, van het afwaterings-bewaringskanaal van de Grebbe tot in de Eem ingeleverd. Desgelijks had de sub-kommissie, belast met het maken van een reglement voor het waterschap, verdeeling der kosten van daarstelling, onderhoud, enz., hetwelk nog meer moeijelijkheden ondervond, deszelfs rapport gereed.

Op eene algemeene vergadering van 30 October werden deze beide rapporten behandeld. Het eerste gaf geene aanleiding tot wijziging, zoodat plans, teekeningen en begrootingen aan den Minister van binnenlandsche zaken zijn kunnen ingezonden worden.

Op het tweede rees, vooral betrekkelijk de limieten, aan het waterschap te geven, verschil van gevoelen, het-

welk eene nadere opneming op het terrein noodzakelijk heeft gemaakt. De stukken werden dien ten gevolge zoo veel noodig omgewerkt en op eene vergadering in Jan. 1855 behandeld en grootendeels vastgesteld, zoodat het is mogen gelukken het geheele plan van het werk, reglement, verdeeling van kosten, bestuur, kommissie van uitvoering, enz. op de vergadering van den 19. April 1855 vast te stellen, en met eene zeer volledige memorie van toelichting aan den Minister van binnenlandsche zaken te kunnen inzenden, waarmede de werkzaamheden van deze kommissie zullen zijn voleindigd.

Het is te wenschen, dat thans aan deze zoo nuttige zaak, welke nog nimmer zoo ver gereed en voorbereid was, gevolg zal worden gegeven.

Het onderhoud van de Waardsluis te Utrecht geschiedt van stadswege. — Twee nieuwe deuren, welke in gereedheid gebragt waren, zijn nog niet ingehangen, dewijl het ministerie van oorlog dezelve, ten nutte van de inundatie, van toldeuren wenschte te voorzien, en deswege nog onderhandelingen aanhangig schijnen te zijn. Deze sluis is tot 1 Jan. 1856 verpacht voor de jaarlijksche som van ƒ 15300.—.

Het bij koninklijk besluit van 10 Maart 1852 goedgekeurd provinciaal veen-reglement thans drie jaren in werking zijnde geweest, is uit de toepassing van hetzelve en uit verkregen ondervinding in dit driejarig tijdsverloop overtuigend gebleken, dat nog steeds wederregtelijke handelingen en ongeoorloofde verveeningen worden beproefd, om de heilzame bedoelingen van het reglement te ontduiken. In 24 regtkondemnatien is voor een bedrag van ƒ 2750 aan boete uitgesproken.

Toen in Okt. 1853 was gebleken, dat de *tweede* Mijdrechtsche bedijking geheel volgens het kontrakt was beringd en gesloten, is de uitkeering van ƒ 10000.— aan de eigenaren door het Rijk geschied.

Men is vervolgens aangevangen met het stellen van een stoompersponp. De moeijelijkheden, in dit werk ondervonden, hebben bij koninkl. beschikking de voltooijing der droogmaking der 3e bedijking op 1 Jan. 1863 gesteld.

Voor ontwerpen tot droogmaking der Waverveensche en Rondeveensche plassen is nog geene koncessie kunnen gegeven worden, hoe nietig het werk ook wezen zoude, naardien de aanvragers nog niet de noodige waarborgen leverden.

HOOFDSTUK XII. *Wegen.* — Het vijfjarig onderhoud der groote Rijkswegen is aangenomen voor ƒ 36586.— per jaar.

De 20 tollen zijn verpacht voor een totaal van ƒ 376.70; daaronder de tol aan de Holle Bilt voor ƒ 6250.—, te Zeyst voor ƒ 3550.—, aan den Ouden Rijn voor ƒ 3150.—, te Driebergen voor ƒ 2700,— en aan het Huis ter Heide voor ƒ 2675.—.

HOOFDSTUK XIII. — *Landbouw.* De winter van het jaar 1854 was over het algemeen minder koud dan gewoonlijk en vrij helder; doch de daarop volgende lente kenmerkte zich door eene koude, gure weêrsgesteldheid en was aanvankelijk vochtig en regenachtig, daarna droog en helder. Gedurende de zomermaanden bleef de gemiddelde temperatuur ook beneden den normalen stand; de lucht was steeds vrij vochtig, ofschoon de hoeveelheid regen niet meer dan gewoonlijk bedroeg. Ook was de herfst kouder dan in andere jaren en onderscheidde zich tevens door vochtigheid, regen en weinige helderheid, waarop eindelijk een zachte winter inviel. Deze weêrsgesteldheid is voor den algemeenen toestand van den landbouw voor dit gewest gunstig geweest.

De wintertarwe, die in het najaar van 1853 bij schoon en droog weder was uitgezaaid, werd door den daarop volgenden winter in haren groei bijzonder begunstigd. De tarwe is vrij algemeen goed geslaagd, en heeft een voordeelig beschot en goed stroo gegeven.

De zomertarwe wordt in dit gewest weinig verbouwd en leverde gemiddeld ruim 12 mudden per bunder op.

De weêrsgesteldheid heeft ook voordeelig op den verbouw der winterrogge gewerkt. Dit graan leverde op de meeste zandgronden en op vette kleilanden een zeer goeden oogst op, die daar op 18 à 22 mudden per bunder kan geschat worden. Waar de rogge evenwel op kleigronden eerst laat was uitgezaaid, heeft zij nog al veel van de regens in het voorafgaande najaar geleden.

Ook het gewas der zomerrogge is vrij voordeelig uitgevallen, doch wordt hier weinig verbouwd. De opbrengst liep van 11 tot 35 mudden per bunder.

Ook de wintergarst, ofschoon weinig verbouwd, is wel geslaagd terwijl de zomergarst over het algemeen niet minder aan de verwachting van den landman heeft beantwoord.

De verbouw en inoogsting der haver is almede bijna overal wel gelukt en was wegens den klimmenden prijs voor den landbouwer ook van niet weinig belang.

Voor de bewerking van den akker tot het uitzaaijen van de boekweit was de drooge lente bijzonder gunstig. Later heeft de hitte en droogte en hebben de windvlagen ongunstig op het stroo gewerkt.

Het koolzaad, waarvan hier en daar gedurende den winter nog al vele planten waren gestorven, is over het algemeen ook in de lente achterlijk in den groei gebleven en dun opgeschoten.

De tabaksteelt heeft door droogte geleden; vele bladeren waren niet volkomen uitgegroeid, waardoor zij voor den handel minder geschikt bleven. De opbrengst bedroeg dan ook minder dan gewoonlijk.

Van de witte, groene en graauwe erwten is het gewas over het geheel, zoowel wat de opbrengst als de hoedanigheid aangaat, niet ongunstig geweest, ofschoon het op den zandgrond beter is gelukt dan op de klei, waar de erwten op sommige plaatsen door hitte en droogte meer of min hebben geleden.

De oogst der aardappelen, die in groote hoeveelheid waren verbouwd, is over het geheel, zoowel wat de hoedanigheid en grootte van den knol als de opbrengst betreft, meer bevredigend geweest dan in vorige jaren. Wel heeft de bekende ziekte zich op nieuw in dit gewas vertoond en veel van de opbrengst doen verloren gaan; doch de latere soorten hebben echter meer dan de vroeg gepote aardappelen daardoor geleden.

Over het algemeen waren de weilanden, eerst door het koude, gure weder in het voorjaar, en later, gedurende den nazomer, door de aanhoudende droogte, niet zoo ruim als gewoonlijk met gras bezet. Ook het hooiland, vooral de uiterwaarden, leverde minder dan anders op; doch de voedzame en smakelijke hoedanigheid van het hooi vergoedde hier eenigermate het gemis der hoeveelheid.

De koop- en huurwaarde der landen kan, inzonderheid bij de tegenwoordige hooge prijzen der gewassen en andere voortbrengselen van den landbouw, moeijelijk bepaald worden. Zij verschilt daarenboven aanmerkelijk naar gelang van den aard en de ligging van den grond. Bij den bunder gerekend, zou men de gemiddelde koopwaarde der landerijen onder de stad Utrecht op ruim ƒ 900.—, en de gemiddelde huurwaarde op ruim ƒ 50.— kunnen schatten; terwijl de warmoeziersgronden er gewoonlijk omtrent ƒ 1500.— in koop en meer dan ƒ 100.— in huur gelden. In andere distrikten der provincie bedraagt de gemiddelde koop- en huurwaarde der landen meestal wel minder, doch zij loopt er niettemin nog zeer uit één. Onder Amersfoort wordt het tabaksland verhuurd voor ƒ 100.— tot ƒ 110.—, terwijl weder elders de uiterwaarden aan de Lek voor ongeveer ƒ 1450.— verkocht en voor ƒ 80.— verhuurd worden.

Er is te Utrecht een genootschap tot bevordering van landbouw en kruidkunde gevestigd, hetwelk ongeveer 500 leden telt en drie onderafdeelingen, te Ysselstein, Wijk bij Duurstede en Zuilen, bezit. Ook is er in de gemeente Amerongen in het afgeloopen jaar eene maatschappij ter bevordering der tabakskultuur opgerigt, welke door onderlinge mededeelingen in tweemaandelijksche, gewone bijeenkomsten en door het nemen van proeven, als anderzins, het beoogde doel tracht te bereiken. Nog heeft zich te Wijk bij Duurstede eene vereeniging tot bevordering van koophandel en landbouw, bepaaldelijk voor die gemeente, gevormd, welke tot dat einde driemaandelijksche vergaderingen zal houden.

Er zijn enkele proeven op eene kleine schaal met het telen van vreemde gewassen genomen, o. a., door een lid der Komm., met het tabakszaad van *Virginie*, *Kentucky* en *Ohio*. Met de beide laatste gewassen zullen grootere proeven ondernomen worden, daar zij, bij een krachtiger bemesting, grootere opbrengsten beloven, omdat de bladeren der planten eene meerdere vatbaarheid tot uitbreiding dan de inlandsche soorten bezitten. — De fabriek van landbouwwerktuigen, te Utrecht gevestigd, blijft zich steeds meer ontwikkelen en heeft ook weder gedurende het jaar 1854 een aantal van onderscheidene werktuigen afgeleverd, waarvan enkele voor het landbouw-bedrijf in dit gewest zijn aangekocht. — Er worden hier en daar met voordeel gekruiste soorten van schapen en varkens aangehouden en ook enkele runderen van Alderney-ras. Ook heeft zich onlangs eene societeit gevormd tot verbetering van het paardenras in dit gewest, waardoor bereids twee hengsten van Clevelandsch ras werden aangekocht, welke, na ter algemeene dekking goedgekeurd te zijn, in twee verschillende distrikten der provincie zijn geplaatst.

Onder de aardappelen heeft de bekende ziekte wel minder dan in het vorige jaar geheerscht, doch over het algemeen nog een aanzienlijk gedeelte van het gewas doen verloren gaan, welk verlies in sommige gemeenten zelfs van 90 tot 200 mudden bedroeg, en elders weder op een derde van het gewas wordt begroot.

De longziekte bleef in het afgeloopen jaar onder het rundvee heerschen, doch rigtte over het algemeen mindere verwoestingen dan in vorige jaren aan. Het totaal der longzieke runderen bedroeg over het jaar 1854 ongeveer 918, waarvan er 485 stierven, 419 herstelden en 14 in behandeling gebleven — Het groot aantal inentingen tegen de longziekte, welke tot dus ver bij verschillende veehouders in deze en naburige provinciën, vooral door de daarmede belaste staats-commissie, werden verrigt, zijn over het algemeen gunstig en bevredigend geweest, zoo wel ten aanzien van het ophouden of niet voorkomen der ziekte in zoodanige stallen, waar de inenting werd toegepast, als ook met betrekking tot de nadeelige gevolgen, welke die kunstbewerking na zich kan slepen.

De warmoezerijen, om de stad Utrecht gelegen, verkeeren voortdurend in een gunstigen staat, waarvan de hooge prijzen, voor warmoeziersgronden besteed, ten bewijze kunnen strekken.

Het getal der bloemisterijen is binnen den omtrek der stad Utrecht weder met eene nieuwe vermeerderd.

De boomgaarden hebben over het algemeen zeer weinig afgeleverd.

De boomkweekerijen zijn in gunstigen toestand en hebben, over het algemeen, een vrij goeden aftrek gehad, ofschoon het kweek-, en vooral het eiken stek niet hoog in prijs is geweest.

Twintigjarige vrijdom van verhoogde grondlasten wegens voltooide landontginningen is in 1854 verleend voor 41 bunders, 35 roeden, 80 ellen. Het daarstellen van ontginningen op eene groote schaal wordt voornamelijk verhinderd door het gemis van de noodige kanalen tot vervoer van meststoffen en door den stationairen toestand der woeste gronden.

De afgeveende of dalgronden worden hier en daar, indien de waterstand het toelaat, bij gedeelten tot bebouwing aangemaakt. De Mijdrechtsche droogmakerij, nog kort geleden niet veel meer dan een poel van ruigte en riet, is thans in vruchtbaar bouw- en weiland herschapen.

Nadat zij op den 6. September 1852 door het gouvernement bij openbare veiling verkocht en daarna toegewezen was, hebben de tegenwoordige eigenaars zich sedert beijverd, om den toestand dier polders, zoo door eene gewenschte regeling van den waterstand als door het aanleggen van nieuwe en het verbeteren der bestaande kommunikatiewegen en anderzins, in dier voege te volmaken, dat er reeds in het afgeloopen jaar eene uitgestrektheid van ruim 322 bunders met verschillende gewassen zijn beteeld.

In de geheele provincie werden o. a. beteeld 5517 bunders met winterrogge, 5274$\frac{1}{2}$ met boekweit, 3080$\frac{1}{2}$ met wintertarwe, 1141$\frac{1}{2}$ met haver, 875$\frac{1}{2}$ met klaver, 529 met paardenboonen, 31798 bunders zijn weiland, 22328 hooiland, 6718 met hakbosschen, 4233 met opgaand hout, 1190$\frac{1}{2}$ zijn boomgaarden. Nog werden voortgebragt 430,081 mud aardappelen, 697,050 pond tabak, 239,200 pond kersen en 217,702 pond hennep.

De sterkte van den veestapel is 72 hengsten, 2684 ruinen 7517 merriën, 1293 veulens, 1144 stieren, 482 trek- en slagtossen, 55341 koeijen, 15813 kalveren, 374 ezels, 2 muilezels, 30554 schapen, 16914 varkens, 842 bokken, 2789 geiten en 212 schaapkudden.

Het pluimvee was: 46143 kippen, 1614 kalkoenen, 14817 eenden, 760 ganzen, 10475 duiven, 70 paauwen, 260 faizanten, 80 zwanen en 36 poelpetaten.

De bijenteelt was over het algemeen niet gunstig.

HOOFDSTUK XIV. *Verveeningen, jagt en visscherij.* — In de reguliere veenderijen is verveend 116444.62 opgemeten vierk. veenstokken en 1573101 getaxeerde tonnen; in de irreguliere veenderijen 67425 ton getaxeerde turf.

In de reguliere veenderijen vonden ongeveer 2600 arbeiders hun bestaan. In de irreguliere veenderijen waren 430 arbeiders werkzaam.

De jagt heeft in het verloopen jaar gunstige uitkomsten gehad. Het jagtveld was bij de opening der jagt goed van wild voorzien, vooral van hazen, welke in overgroot aantal zijn geschoten. Gedurende 1854 zijn uitgereikt 296 groote jagtakten, 27 kleine jagtakten, 181 groote vischakten en 384 kleine vischakten, waarvan de opbrengst, met inbegrip der zegelregten en opcenten, heeft bedragen ƒ 8632.16. 305 kostelooze vergunningen om te visschen werden uitgereikt.

HOOFDSTUK XV. *Ambachts- en Fabriek-nijverheid.* — Niettegenstaande de vooruitzigten, wegens de oorlogs-gebeurtenissen in Europa, reeds in den aanvang van 1854 ongunstig waren voor alle ondernemingen van nijverheid, de duurte der levensbehoeften tot eene ongekende hoogte was geklommen en de prijzen der meeste materialen stijgende waren, mag men bij eenen terugblik op het jaar 1853 den toestand der ambachts-nijverheid in 1854 in het algemeen niet ongunstiger noemen.

Het fabriekwezen te Amersfoort was, volgens het verslag der kamer van koophandel en fabrieken te dier stede, in het afgeloopen jaar minder gunstig, zelfs eenigzins kwijnende, waarvan de oorzaak aan de duurte der eerste levensbehoeften werden toegeschreven.

HOOFDSTUK XVI. *Handel en scheepvaart.* — Gedurende 1854 zijn door de schipbrug te Vreeswijk gevaren 5854 vaartuigen, zijnde 414 minder dan in 1853.

HOOFDSTUK XVII. *Inrigtingen, in verband staande met de uitoefening van handel en andere bedrijven.* — De ijkloonen hebben in 1854 opgebragt: in het arrondissement Utrecht ƒ 2057.60, in het arrond. Amersfoort ƒ 775.23, te zamen ƒ 2832.83. Het ijkloon van het vaatwerk in deze provincie bedroeg ƒ 63.49^5.

Door den Rijnspoorweg werden in 't geheel in 1854 vervoerd: 454787 reizigers, 21,726,613 pond bagage, bestel- en koopmansgoederen, 137 stuks rijtuigen, 195 stuks paarden, 5789 stuks paarden. De opbrengst was voor de reizigers ƒ 568,316,70 voor de goederen ƒ 151,442,04 voor rijtuigen, paarden en vee ƒ 10,255,55 en voor post enz. ƒ 20,053,30, in 't geheel ƒ 750,067,59 of ƒ 3978,08^5 meer dan in 1853.

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Comp.